

Goran Blaško, direktor Doma na Krasu
Jože Novak, minister za naravne vire in prostor
Simon Maljavec, minister za solidarno prihodnost
Dr. Robert Golob, predsednik Vlade RS,
Mag. Urška Klakočar Zupančič, predsednica DZ RS

Ljubljana, 19.12.2024

ZADEVA: Javno pismo ob inšpekcijski odločbi glede uporabe stavbe stanovanjske skupine v Solkanu

V preteklih dneh smo bili seznanjeni z vsebino inšpekcijske odločbe, s katero se od Doma na Krasu zahteva takojšnje prenehanje uporabe stanovanjske stavbe v Solkanu, kar posledično pomeni, da bi se iz svojega doma – stanovanjske skupine – moralo takoj izseliti šest stanovalcev. Prenehanje uporabe stavbe in posledično možnost deložacije je v odločbi utemeljena z gradbenimi predpisi, natančneje z domnevno napačno klasifikacijo stavbe, v kateri bivajo člani stanovanjske skupine. Stavba je namreč klasificirana kot enostanovanjska, inšpekcijski organ pa meni, da bi morala biti klasificirana kot stanovanjska stavba za posebne družbene skupine.

Takšna odločitev je pravno nevzdržna, saj nesorazmerno posega v človekovo pravico do nedotakljivosti stanovanja, ki jo zagotavlja 36. člen Ustave RS, ter pravico do doma po 8. členu Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju EKČP), po kateri ima vsakdo pravico, da oblast ne posega v njegovo zasebno in družinsko življenje, vključno z nezakonitim nadzorom, nezakonitim vstopom in izselitvijo brez ustreznega postopka. V ustavnopravnem smislu je stanovanje vsak prostor, v katerem človek upravičeno pričakuje zasebnost, njegov bistveni vidik pa je pravica bivanja, domovanja. Človekovo stanovanje tvori vsaka »bolj ali manj sklenjena celota njegovih ravnanj in ukvarjanj, občutij in razmerij, za katero je značilno in konstitutivno, da si jo človek oblikuje in vzdržuje sam ali sam z najbližjimi« in da v njej biva »z občutkom varnosti pred vdorom javnosti ali kogarkoli nezaželenega.« (Up-32/94, tč. 12) V tem smislu so tudi stanovanjske skupine dom tistih ljudi, ki v njih živijo. Poleg tega inšpekcijska odločba prekomerno posega v pravico do zasebnosti, ki je varovana s 35. členom Ustave RS, ter v pravico do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja po 8. členu EKČP. V to pravico oblast lahko poseže le, če je to določeno z zakonom in je to nujno v demokratični družbi zaradi zaščite najbolj temeljnih družbenih vrednot kot so državna varnost, preprečitev neredov ali kaznivih dejanj ipd.

Zgolj klasifikacija, ki nima vsebinske utemeljitve v ogroženosti stanovalcev, okoliških prebivalcev ali naravnega okolja, ne more biti podlaga za tako drastičen poseg v eno najbolj temeljnih

človekovih pravic, zlasti tudi zato, ker pravna praksa v zvezi s klasifikacijo stavb, ki so namenjene uporabi za bivanje v stanovanjskih skupnosti, ni enotna: klasifikacija v inšpekcijski odločbi se razlikuje od mnenja pristojnega direktorata za prostor in graditev Ministrstva za naravne vire in prostor, ki stoji na stališču, da je klasifikacija objekta kot enostanovanjske stavbe ustrezna.

Glede na navedeno pričakujemo:

- od Doma na Krasu – da kot naslovnik inšpekcijske odločbe zoper odločbo vloži vsa razpoložljiva pravna sredstva in zaščiti temeljne pravice ljudi, ki živijo v stanovanjski skupnosti,
- od Ministrstva za naravne vire in prostor ter njegovih organov v sestavi – da poenotijo interpretacije in prakse, saj pravne nejasnosti in praznine za pripadnike ranljivih skupin pomenijo dodatno pravno in eksistenčno negotovost, tistim, ki nasprotujejo sobivanju v raznolikosti, pa služijo kot paravan za nova izključevanja,
- od Ministrstva za solidarno prihodnost, Vlade RS in Državnega zbora RS – če ocenjujejo, da obstoječe pravne podlage ne omogočajo jasne in enotne interpretacije pravnih norm, nemudoma pristopijo k pripravi in sprejemu zakonodaje, ki bo vse nejasnosti takoj rešila v korist ljudi, kot je šest stanovalcev objekta v Solkanu, ki so po več letih zavodskega bivanja prvič dobili priložnost za neodvisno in dostojno življenje v skupnosti.

Kljub temu, da nas k prehodu iz institucionalne v skupnostno oskrbo zavezujejo številni mednarodni in nacionalni dokumenti, za razvitimi državami na tem področju zaostajamo za več desetletij. Zato je selitev stanovalcev iz institucij tako pravna dolžnost države kot skupna civilizacijska zaveza slovenske družbe, da nevidni in neslišni manjšini, ki smo jo dolga leta zapirali za zidove institucij, zagotovimo življenje, kot si ga želimo zase in za svoje otroke.

S spoštovanjem,
Zavod za kulturo raznolikosti Open,
dr. Barbara Rajgelj, l.r.